

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ
соціальної послуги тимчасового відпочинку для батьків або осіб,
які їх замінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю

I. Загальні положення

1. Цей Державний стандарт визначає зміст, обсяг, умови, норми і нормативи, порядок надання та показники якості соціальної послуги тимчасового відпочинку для батьків або осіб, які їх замінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю.

2. У цьому Державному стандарті терміни вживаються в таких значеннях:
індивідуальний план надання соціальної послуги тимчасового відпочинку для батьків або осіб, які їх замінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю, – документ, складений на підставі оцінювання індивідуальних потреб дитини з інвалідністю, в якому зазначено заходи, що проводяться для надання такої послуги, відомості про необхідні ресурси, періодичність і строки виконання, відповідальних за виконання, результати моніторингу і перегляду цього плану (далі – індивідуальний план);

моніторинг та оцінювання якості надання соціальної послуги тимчасового відпочинку для батьків або осіб, які їх замінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю, – постійний або періодичний перегляд діяльності працівників надавача соціальних послуг, метою якого є оцінювання поточних результатів, визначення проблем і надання рекомендацій для їх усунення;

мультидисциплінарна команда – група, що складається не менше ніж з трьох осіб, до складу якої входять соціальний працівник або фахівець із соціальної роботи, психолог, лікар або сестра медична та інші;

надавач соціальної послуги тимчасового відпочинку для батьків або осіб, які їх замінюють, – підприємство, установа, організація, заклад незалежно від форми власності, фізична особа – підприємець, які відповідають критеріям

діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги (далі – надавач соціальної послуги);

отримувач соціальної послуги тимчасового відпочинку для батьків або осіб, які їх замінюють, – батьки, опікуни / піклувальники та інші особи, що їх замінюють, які здійснюють догляд за дитиною з інвалідністю, що потребує постійного стороннього догляду, та звернулись за отриманням соціальної послуги тимчасового відпочинку або отримують таку послугу (далі – отримувач соціальної послуги);

працівник надавача соціальної послуги, що здійснює догляд за дітьми з інвалідністю, – соціальний робітник, соціальний працівник, мультидисциплінарна команда, які безпосередньо виконують заходи, що становлять зміст соціальної послуги (далі – працівник, який здійснює догляд);

дитина з інвалідністю, яка потребує постійного стороннього догляду, – дитина, яка отримала інвалідність, або дитина, яка має тяжкі захворювання, розлади, травми, стани, що дають право на одержання державної допомоги на дитину, якій не встановлено інвалідність, та згідно з медичним висновком потребує постійного стороннього догляду (далі – дитина з інвалідністю);

соціальна послуга тимчасового відпочинку для батьків або осіб, які їх замінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю, – комплекс заходів із забезпечення тимчасового, терміном не більше ніж 30 календарних днів на рік, догляду та виховання дитини з інвалідністю, яка потребує постійного стороннього догляду, за місцем її проживання або перебування, в установі / закладі, що надає соціальні послуги, на період відсутності батьків або осіб, які їх замінюють, що здійснюють догляд за дитиною з інвалідністю, з метою полегшення їх фізичного, психологічного та емоційного навантаження, пов'язаного зі здійсненням довготривалого догляду за дитиною з інвалідністю (далі – соціальна послуга).

Інші терміни в цьому Державному стандарті вживаються у значеннях, визначених Сімейним кодексом України, законами України „Про соціальні послуги”, „Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні”, „Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю”, „Про психіатричну допомогу” та іншими нормативно-правовими актами.

3. Цей Державний стандарт застосовується для:

організації надання соціальної послуги;

моніторингу та оцінювання якості надання соціальної послуги;

визначення тарифу на соціальну послугу.

4. Соціальна послуга в обсягу, визначеному цим Державним стандартом, надається безоплатно, за плату або з установленням диференційованої плати відповідно до законодавства.

II. Загальні підходи до організації та надання соціальної послуги

1. Соціальна послуга надається на підставі звернення (письмової заяви) отримувача соціальної послуги до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районної, районної у м. Києві державної адміністрації, виконавчого органу міської ради міста обласного значення, ради

об'єднаної територіальної громади за місцем проживання чи перебування особи або до надавача соціальних послуг недержавного сектору.

До звернення (заяви) додаються копії:

документа, що посвідчує особу отримувача соціальної послуги;

документа, що підтверджує встановлення дитині інвалідності (за її наявності);

документа, що підтверджує повноваження законного представника дитини з інвалідністю (за потреби);

свідоцтва про народження або паспорта дитини з інвалідністю;

медичного висновку (висновку лікарсько-консультативної комісії) про те, що дитина з інвалідністю за медичними показаннями потребує постійного стороннього догляду, та / або довідки про захворювання дитини на тяжке перинатальне ураження нервової системи, тяжку вроджену ваду розвитку, рідкісне орфанне захворювання, онкологічне, онкогематологічне захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкий психічний розлад, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гостре або хронічне захворювання нирок IV ступеня, довідки про те, що дитина отримала тяжку травму, потребує трансплантації органу, паліативної допомоги, у зв'язку з чим їй потрібен постійний сторонній догляд, видані лікарсько-консультативною комісією лікувально-профілактичного закладу в порядку та за формою, що установлені МОЗ;

індивідуальної програми реабілітації дитини з інвалідністю (за наявності).

2. Соціальна послуга не надається, якщо дитина з інвалідністю отримує соціальну послугу стаціонарного догляду, перебуває на стаціонарному лікуванні в закладі охорони здоров'я.

3. Підставою для отримання соціальної послуги є рішення структурного підрозділу з питань соціального захисту населення уповноваженого органу системи надання соціальних послуг або рішення надавача соціальних послуг недержавного сектору.

Рішення про надання соціальної послуги чи відмову у її наданні за рахунок бюджетних коштів приймається відповідно до порядку організації надання соціальних послуг, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

Відмова у наданні соціальної послуги має супроводжуватися письмовим повідомленням отримувача соціальної послуги із зазначенням причин відмови.

4. Якщо наявні у надавача соціальних послуг ресурси не дають змоги задовольнити індивідуальні потреби дитини з інвалідністю, він письмово повідомляє про це структурний підрозділ з питань соціального захисту населення та отримувача соціальної послуги із поясненням причин неможливості надання соціальної послуги.

5. Підставами для відмови у наданні / припинення надання соціальної послуги є:

письмова відмова отримувача соціальної послуги від отримання соціальної послуги;

наявність у дитини з інвалідністю медичних протипоказань для надання соціальної послуги (в тому числі усі захворювання в гострому періоді, що потребують стаціонарного лікування, зокрема, у спеціалізованих закладах /

відділеннях охорони здоров'я, гострі інфекційні захворювання, гострі стадії психічних захворювань, хронічні психічні захворювання в стані загострення);

закінчення строку дії та / або порушення умов договору про надання соціальної послуги;

закінчення встановленого строку інвалідності або покращення стану здоров'я дитини, яка має тяжкі захворювання, розлади, травми, стани, що дають право на одержання державної допомоги на дитину, якій не встановлено інвалідність;

припинення діяльності надавача соціальної послуги;

смерть дитини з інвалідністю або отримувача соціальної послуги.

III. Оцінювання індивідуальних потреб дитини з інвалідністю

1. Соціальна послуга надається надавачем соціальної послуги після визначення ступеня індивідуальних потреб дитини з інвалідністю, складення індивідуального плану та укладення договору про надання соціальної послуги.

Оцінювання індивідуальних потреб дитини з інвалідністю проводиться згідно з додатком 1 із урахуванням вікових особливостей розвитку дитини впродовж 5 робочих днів з дати отримання надавачем соціальної послуги рішення структурного підрозділу з питань соціального захисту населення про надання послуги.

2. Оцінювання індивідуальних потреб дитини з інвалідністю проводиться мультидисциплінарною командою із залученням отримувача соціальної послуги та дитини з інвалідністю.

Під час оцінювання індивідуальних потреб дитини з інвалідністю максимально враховуються думки та побажання дитини (якщо вона досягла такого віку та рівня розвитку, що може їх висловити) та отримувача соціальної послуги.

Оцінювання індивідуальних потреб дитини з інвалідністю проводиться шляхом візуального огляду дитини з інвалідністю, аналізу документів, проведення бесіди з отримувачем соціальної послуги, дитиною (якщо вона досягла такого віку та рівня розвитку, що може висловити свою думку) та заповнення відповідної анкети.

3. Результати визначення ступеня індивідуальних потреб дитини з інвалідністю є підставою для складання індивідуального плану та укладання договору про надання соціальної послуги.

IV. Складання індивідуального плану надання соціальної послуги

1. Індивідуальний план є основою для надання соціальної послуги та ґрунтується на результатах оцінювання індивідуальних потреб дитини з інвалідністю.

2. Індивідуальний план складається протягом 3 робочих днів після оцінювання індивідуальних потреб дитини з інвалідністю із залученням отримувача соціальної послуги та дитини з інвалідністю (якщо вона досягла такого віку та рівня розвитку, що може висловити власну думку).

Індивідуальний план складається за формою згідно з додатком 2 до цього Державного стандарту та є невід'ємною частиною договору про надання соціальних послуг.

Індивідуальний план підписується отримувачем соціальної послуги і надавачем соціальної послуги одночасно з укладанням договору.

V. Укладання договору про надання соціальної послуги

1. Договір про надання соціальної послуги (далі – договір) укладається в письмовій формі між надавачем соціальної послуги та отримувачем соціальної послуги відповідно до типового договору про надання соціальних послуг, затвердженого Мінсоцполітики.

2. Кожна зі сторін договору отримує по одному примірнику договору та індивідуального плану.

3. Істотними умовами договору, що визначаються відповідно до Закону України „Про соціальні послуги”, є назва соціальної послуги, порядок її надання, права, обов'язки та відповідальність сторін, строк дії договору та інші умови, які сторони визнають істотними.

VI. Місце та строки надання соціальної послуги

1. Соціальна послуга надається в приміщенні надавача соціальної послуги або отримувача соціальної послуги (за його письмовою згодою).

2. Соціальна послуга може надаватись одноразово або багаторазово. При застосуванні багаторазового користування строк надання соціальної послуги має становити не менше ніж 3 календарні дні та в сукупності не може перевищувати 30 календарних днів на рік.

У разі виникнення непередбачуваних обставин, які призводять до того, що отримувач соціальної послуги не може забрати дитину з інвалідністю від надавача соціальної послуги, органом, який прийняв рішення про надання соціальної послуги, може бути продовжено строк її надання або прийнято рішення про надання дитині з інвалідністю інших соціальних послуг.

3. Строки надання соціальної послуги визначаються індивідуально за участю отримувача соціальної послуги з урахуванням результатів оцінювання індивідуальних потреб дитини з інвалідністю і зазначаються в договорі.

VII. Принципи надання соціальної послуги

Соціальна послуга надається з дотриманням таких принципів:

1. Доступність та відкритість:

надавач соціальної послуги організовує надання соціальної послуги у приміщеннях, спеціально обладнаних і пристосованих для обслуговування в них дітей з інвалідністю із забезпеченням розумного пристосування чи універсального дизайну відповідно до державних будівельних норм і стандартів. За потреби з урахуванням категорії отримувачів соціальної послуги аналогічним чином облаштовується територія, прилегла до приміщень надавача соціальної послуги, призначених для надання соціальної послуги;

надавач соціальної послуги забезпечує інформування отримувачів соціальної послуги про зміст соціальної послуги, порядок звернення за її

наданням, порядок та умови її надання. Така інформація висвітлюється, зокрема, в засобах масової інформації, на офіційному веб-сайті надавача соціальної послуги, офіційних веб-сайтах місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, на спеціальних стендах у приміщеннях надавача соціальної послуги (в доступних для отримувачів соціальної послуги місцях). Інформація на стендах викладається на контрастному фоні шрифтом, розмір якого дає змогу вільно прочитати текст, у тому числі особам із порушеннями зору, та має бути візуально доступною для осіб, що переміщуються у кріслах колісних. Інформація також надається у спеціальних листівках, буклетах, брошурах, за потреби – із застосуванням рельєфно-крапкового шрифту (для отримувачів соціальної послуги, які не бачать, але читають за допомогою шрифту Брайля). Інформація для отримувачів соціальної послуги подається мовою, доступною для розуміння та читання особами з інвалідністю з інтелектуальними порушеннями;

надавач соціальної послуги забезпечує отримувачу соціальної послуги можливість попередньо відвідати приміщення, де надаватиметься соціальна послуга, з метою ознайомлення з умовами перебування та працівниками, які здійснюватимуть догляд.

2. Адресність та індивідуальний підхід:

працівники, які здійснюють догляд, з повагою ставляться до отримувачів соціальної послуги, дітей з інвалідністю, застосовують індивідуальний підхід та дотримуються принципів недискримінації за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками;

надавач соціальної послуги максимально забезпечує звичні для дитини з інвалідністю умови проживання, в тому числі проживання не більше ніж дві особи в кімнаті, режим дня, наближений до домашнього;

працівники, які здійснюють догляд, у разі погіршення стану здоров'я дитини з інвалідністю або настання інших випадків, що можуть викликати негативні наслідки для неї, негайно інформують про це отримувача соціальної послуги для вжиття заходів з надання відповідної допомоги.

3. Законність:

надавачі соціальної послуги не допускають негуманних і незаконних дій щодо отримувачів соціальної послуги;

надавач соціальної послуги повинен поінформувати отримувачів соціальної послуги про їхні права та обов'язки, державні та громадські організації, до повноважень яких належить забезпечення захисту прав людини, а також про порядок оскарження дій надавача соціальної послуги;

працівникам, які здійснюють догляд, забороняється використовувати в особистих цілях речі та майно отримувачів соціальної послуги, отримувати від них кошти, подарунки тощо.

4. Конфіденційність інформації:

надавач соціальної послуги вживає заходів щодо захисту персональних

даних отримувача соціальної послуги відповідно до вимог законів України „Про інформацію”, „Про захист персональних даних”, „Про психіатричну допомогу”, іншої конфіденційної інформації щодо отримувачів соціальної послуги;

надавач соціальної послуги обов'язково повинен ознайомити отримувачів соціальної послуги із заходами з дотримання принципу конфіденційності;

працівники, які здійснюють догляд, інформують отримувачів соціальної послуги про нерозголошення отриманої ними конфіденційної інформації.

5. Інші визначені законодавством принципи надання соціальних послуг.

VIII. Зміст соціальної послуги

1. Основні заходи, що становлять зміст соціальної послуги, форми роботи та орієнтовний час для їх виконання (додаток 3) передбачають для дитини з інвалідністю:

- надання місця для проживання;
- забезпечення харчуванням;
- допомогу в дотриманні особистої гігієни, самообслуговуванні;
- спостереження за станом здоров'я;
- організацію розпорядку дня та денної зайнятості;
- виховання та сприяння розвитку;
- організацію дозвілля та відпочинку;
- підтримку родинних зв'язків та інших соціальних контактів.

2. Зміст соціальної послуги та її обсяг для кожної дитини з інвалідністю визначається індивідуально залежно від результатів оцінювання індивідуальних потреб дитини з інвалідністю та зазначається в індивідуальному плані.

3. Заходи з особистого догляду дитини з інвалідністю проводяться працівником, який здійснює догляд, при зачинених дверях або за ширмою та з обмеженою кількістю помічників (у разі необхідності).

У разі виникнення в дитини з інвалідністю проблем або дискомфорту під час проведення заходів з особистого догляду працівник, який здійснює догляд, припиняє ці заходи, з'ясовує причини проблем чи дискомфорту та переглядає умови та способи проведення таких заходів.

Працівник, який здійснює догляд, забезпечує передання інформації щодо проведення заходів з особистого догляду за дитиною з інвалідністю іншому працівнику в разі зміни або відпустки такого працівника.

Працівник, який здійснює догляд, уникає виконання заходів з догляду, які дитина з інвалідністю може провести самостійно, за потреби допомагає, контролює та стимулює дитину з інвалідністю до самостійного догляду за собою.

IX. Використання ресурсів при організації надання соціальної послуги

1. Надавач соціальної послуги забезпечує необхідну кількість працівників, які здійснюють догляд, відповідно до результатів оцінювання індивідуальних потреб дитини з інвалідністю та згідно зі штатним розписом, складеним в установленому порядку.

2. Надання соціальної послуги забезпечують безпосередньо працівники, які здійснюють догляд. Надавач соціальної послуги в разі потреби може додатково залучати до надання соціальної послуги психологів, реабілітологів, соціальних педагогів, юрисконсультів та інших фахівців (за попередньою згодою отримувачів соціальної послуги).

Для виконання заходів, передбачених індивідуальним планом, надавач соціальної послуги, на договірних засадах може залучати підприємства, установи, організації, фізичних осіб – підприємців та інших фізичних осіб, зокрема волонтерів.

3. Працівники, які здійснюють догляд, повинні володіти знаннями й навичками, необхідними для її надання, та відповідати кваліфікаційним вимогам до відповідних фахівців, визначеним у Випуску 80 „Соціальні послуги” Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, затвердженому наказом Міністерства соціальної політики України від 29 березня 2017 року № 518.

4. Надавач соціальної послуги вживає заходів щодо: підвищення кваліфікації працівником, який здійснює догляд, відповідно до вимог законодавства;

формального та неформального професійного навчання працівників, які здійснюють догляд;

запобігання професійному (емоційному) вигоранню працівників, які здійснюють догляд, зокрема, шляхом організації обміну досвідом і супервізій;

проведення атестації працівників, які здійснюють догляд, у встановленому законодавством порядку.

5. Надавач соціальної послуги, розробляє та затверджує посадові інструкції працівників, які здійснюють догляд.

6. Працівник, який здійснює догляд, повинен проходити обов'язкові медичні огляди відповідно до законодавства.

Х. Приміщення та обладнання для надання соціальної послуги

1. Надавач соціальної послуги забезпечує наявність необхідної кількості приміщень для проведення заходів із надання соціальної послуги.

2. Приміщення надавача соціальної послуги має відповідати санітарним і протипожежним вимогам, бути забезпеченим гарячим і холодним безперебійним водопостачанням і водовідведенням, освітленням, опаленням згідно з вимогами законодавства, обладнаним засобами безперешкодного доступу для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення відповідно до державних будівельних норм і стандартів.

3. Надавач соціальної послуги для забезпечення виконання заходів з надання соціальної послуги повинен:

забезпечити наявність твердого та м'якого інвентарю (меблі, посуд, постіль), мийних та дезінфекційних засобів відповідно до результатів оцінювання індивідуальних потреб дитини з інвалідністю у разі надання місця для проживання. Взуттям, одягом, іншими особистими речами дитину з інвалідністю забезпечує отримувач соціальної послуги;

забезпечити працівників, які здійснюють догляд, робочим місцем, обладнанням, робочим одягом, інвентарем, витратними матеріалами, необхідними для виконання їхніх посадових обов'язків з надання соціальної послуги. Якщо відповідно до виявлених потреб дитини з інвалідністю передбачено цілодобове перебування персоналу, для таких працівників мають бути обладнані окремі місця для відпочинку (спальні місця).

XI. Інформаційно-методичне забезпечення організації та надання соціальної послуги

1. Надавач соціальної послуги організовує інформаційно-методичне забезпечення своєї діяльності (ознайомлює своїх працівників з нормативно-правовими актами, методичними та іншими матеріалами у сфері надання соціальних послуг).

2. Надавач соціальної послуги створює можливості для професійного навчання працівників, які здійснюють догляд, обміну досвідом з працівниками інших надавачів соціальних послуг.

XII. Взаємодія з іншими надавачами соціальних послуг

Надавач соціальної послуги організовує виконання заходів з надання соціальної послуги із залученням (за потреби та на договірній основі) інших підприємств, установ, організацій, закладів.

XIII. Документація для організації процесу надання соціальної послуги

Надавач соціальної послуги провадить свою діяльність відповідно до установчих документів (положень, статутів), цивільно-правових договорів (для фізичних осіб – підприємців) та інших нормативно-правових актів з питань, що належать до його компетенції.

Документація ведеться, оформляється та зберігається відповідно до вимог законодавства.

XIV. Оцінювання ефективності надання соціальної послуги

1. Ефективність надання соціальної послуги визначається шляхом зовнішнього та внутрішнього оцінювання якості соціальної послуги.

2. Надавач соціальної послуги проводить опитування отримувачів соціальної щодо задоволеності організацією та наданням соціальної послуги.

Результати опитувань обговорюються під час аналізу діяльності надавача соціальної послуги та працівників, які здійснюють догляд, і враховуються у подальшій роботі з метою підвищення ефективності та якості надання соціальної послуги.

XV. Моніторинг та оцінювання діяльності надавача соціальної послуги

1. Діяльність надавача соціальної послуги підлягає моніторингу, внутрішньому та зовнішньому оцінюванню на відповідність соціальної послуги, що ним надається, законодавству України, у тому числі вимогам цього Державного стандарту.

Результати моніторингу, внутрішнього та зовнішнього оцінювання

використовуються для усунення виявлених недоліків та вжиття заходів з покращення якості надання соціальної послуги та діяльності надавача соціальної послуги.

2. При моніторингу застосовуються статистичні, адміністративні та оперативні дані з надання соціальної послуги.

3. При внутрішньому та зовнішньому оцінюванні застосовуються показники якості соціальної послуги (додаток 4).

Внутрішнє та зовнішнє оцінювання проводиться в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Надавач соціальної послуги вживає заходів щодо:

інформування отримувачів соціальної послуги про проведення зовнішнього оцінювання діяльності надавача соціальної послуги;

забезпечення безперешкодного доступу отримувачів соціальної послуги до органу, що здійснює зовнішнє оцінювання.

До процедури оцінювання залучаються представники громадських об'єднань, діяльність яких спрямовується на захист прав та інтересів дітей з інвалідністю (за згодою).

З метою забезпечення ефективності оцінювання розробляється і впроваджується процедура проведення консультацій з отримувачами соціальної послуги щодо відповідності обсягу, змісту, умов і порядку надання соціальної послуги вимогам, визначеним у цьому Державному стандарті.

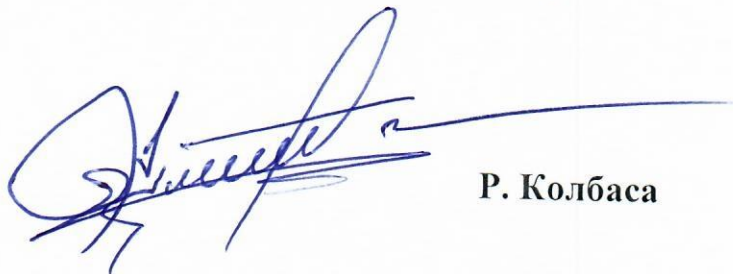
4. Результати моніторингу та оцінювання якості надання соціальної послуги оприлюднюються і поширюються серед отримувачів соціальної послуги, населення адміністративно-територіальної одиниці, де провадить діяльність надавач соціальної послуги.

XVI. Фінансово-економічне обґрунтування вартості соціальної послуги

Вартість соціальної послуги визначається з урахуванням собівартості послуги, адміністративних витрат і податку на додану вартість відповідно до законодавства.

Вартість соціальної послуги, що надається за рахунок коштів місцевого бюджету, формується з урахуванням фінансових можливостей відповідного місцевого бюджету і дотриманням положень цього Державного стандарту.

Генеральний директор
Директорату розвитку соціальних
послуг та захисту прав дітей

Р. Колбаса